

справжніх безпристрасних воїнів. З буддизмом японці запозичили ієрогліфічну писемність, яка потрібна при переписуванні священних буддійських настанов.

У країні мирно уживалися дві релігії, в деяких випадках вони перепліталися між собою. Населення могло одночасно дотримуватися принципів приписів синтоїзму і буддизму, які не йшли між собою в дисонанс.

Державною релігією в середньовічній Японії вважається буддизм, але в якості національної релігії одночасно проявляється і синтоїзм. Від буддизму в XII ст. відокремлюється окрема гілка – конфуціанство. За новою ідеологією, діти не тільки повинні підкорятися рішенням батьків, а й беззастережно їх любити [2, с. 156].

Література

1. Попов К.А. Законодательные акты средневековой Японии. / Пер. К.А. Попов. Москва: Наука, 1984. 107 с.

2. Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу: Підручник. Київ : Лтбідь, 2002. 736 с.

НАТО: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Микола Бакрив

Науковий керівник

Наталія Петренко

НАТО є основою єдиної системи євроатлантичної безпеки, охоплюючи країни від Канади до Балтії. Для України вступ до Північноатлантичного альянсу є однією з ключових цілей зовнішньої політики. Тому важливо ретельно вивчити історію становлення, мету і завдання діяльності НАТО.

НАТО засновано 4 квітня 1949 р. головним чином з метою стримування загрози радянської експансії в Європі після II Світової війни. Крім цього, США розглядали Альянс як інструмент для запобігання відродженню націоналістичних тенденцій у Європі та сприяння політичній інтеграції на континенті. Проте ідея його створення сягає у далекий 1947 рік, коли Великобританія та Франція підписали Дюнкеркський договір, створивши союз, призначений для протистояння можливому нападу Німеччини після завершення війни. Спочатку серед 12 засновників політичного та військового Альянсу НАТО були США, Італія, Люксембург, Великобританія, Канада, Данія, Франція, Бельгія, Ісландія, Нідерланди, Норвегія і Португалія [3].

У паризькому передмісті Роккенкур після успішних випробувань в СРСР атомної бомби 1949 р. та початку Корейської війни 1950 р., НАТО встановило командну структуру з військовим штабом. Американець Дуайт Ейзенхауер очолив цей Верховний штаб об'єднаних збройних сил НАТО в Європі. Завдяки поліпшенню безпекової ситуації, політична обстановка в Західній Європі стабілізувалася, і почалося повоєнне “економічне диво” [4].

Під час «холодної війни» НАТО виступав головним захисним об'єктом Заходу у боротьбі проти СРСР. Незважаючи на те, що Альянс більше переймався не прямою загрозою радянського вторгнення, а скоріше непрямими спробами СРСР втручатися засобами пропаганди і розвідки. Іншими словами, намагався впливати на громадську

думку в країнах-членах НАТО щодо питань, таких як розміщення балістичних ракет чи інших військових операцій співробітництва між союзниками [1].

Напруженість між Сходом та Заходом почала послаблюватися після карибської кризи 1963 р. Обидві сторони проявляли готовність до порозуміння у сфері регулювання ядерного протистояння. Однак у 1979 р. Радянський Союз вторгся в Афганістан, що призвело до припинення процесу покращення відносин.

Початок перебудови в Радянському Союзі відзначився новим етапом взаємодії між НАТО і СРСР, характеризувавшись періодом відлиги. Після розпаду СРСР навіть розглядали питання щодо розпуску Альянсу, але це не призвело до жодних значущих змін. З часом багато країн, які раніше перебували під впливом СРСР, приєднались до НАТО [4].

Нині членами НАТО є 30 країн, більшість з них – європейські.

Основним та постійним завданням НАТО є забезпечення свободи та безпеки всіх членів Альянсу за допомогою політичних та воєнних засобів. Основу НАТО становить принцип колективної оборони, що сприяє утвердженню духу солідарності та єднання між учасниками організації. Головною метою НАТО є забезпечення миру та безпеки в Європі та Північній Америці [2]. Основна мета залишається незмінною. НАТО є також міжатлантичним зв'язком, що об'єднує безпеку США з безпекою Європи. У цій організації члени втілюють у практику спільні колективні зусилля на підтримку їх загальних інтересів.

НАТО має за мету забезпечити стійкий мир в Європі на основі спільних цінностей своїх членів, таких як особиста свобода, демократія, права людини та пріоритет права. Ці загальні цінності є єдина нитка, що об'єднує різноманітну групу членів Альянсу з обох берегів Атлантики. НАТО представляє собою трансатлантичний зв'язок, що забезпечує нерозривний зв'язок між безпекою європейських та північноамериканських членів Альянсу. У основу принципу НАТО лежить колективна оборона, що означає, що будь-який напад на одну з держав-членів Альянсу розглядається як напад на всіх. Іншими словами, жодна з країн-членів НАТО не може розраховувати лише на власні збройні сили для захисту основних національних потреб у сфері безпеки. Це створює відчуття загальної безпеки серед членів Альянсу, що сприяє стабільності в євроатлантичному регіоні [2].

Сьогодні НАТО протистоїть різноманітним загрозам шляхом посилення стримування та колективної оборони, що є основою зобов'язань Альянсу у сфері колективної безпеки. Також вона сприяє запобіганню та врегулюванню криз, а також просуває безпеку шляхом співробітництва, як це передбачено в Стратегічній концепції на 2022 рік. У часи воєн країни-члени НАТО надають активну підтримку Україні в протистоянні з Росією, надаючи військово-обладнання, боєприпаси та організують навчання для українських військовослужбовців.

Література

1. Браїлян Є. Як, хто і чому створив НАТО 74 роки тому. *АрміяInform*. 2023. 4 квітня. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/04/04/yak-hto-i-chomu-stvoryv-nato-74-roky-tomu/> (дата звернення 01.11.2023).

2. Завдання НАТО. *Офіційний сайт НАТО*. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_68144.htm (дата звернення 1.11.2023).

3. Мадж Р. Що таке НАТО і для чого його створили? *Deutsche Welle*. URL: <https://www.dw.com/uk/shcho-take-nato-i-dlia-choho-yoho-stvoryly/a-60710869> (дата звернення 01.11.2023).

4. Смуток Б. НАТО: історія створення і цікаві факти про Альянс. *CHAS.NEWS*. URL: <https://chas.news/not/nato-istoriya-stvorenniya-i-tsikavi-fakti-pro-alyans> (дата звернення 01.11.2023).

ТРИДЦЯТИЛІТНЯ ВІЙНА (1618-1648): ПРИЧИНИ, ЕТАПИ ТА НАСЛІДКИ

Олександр Парамошкін

Науковий керівник

Наталія Петренко

Тридцятирічна війна (1618-1648) була однією з найважливіших подій в історії Європи в XVII ст. Цей конфлікт виник унаслідок релігійних, політичних та соціальних суперечок, які виникли між католицьким та протестантським світом. Війна 1618-1648 рр. була військовим конфліктом на релігійному ґрунті, який згодом переріс у загальнополітичну боротьбу за сфери впливу у світі. Вона торкнулася практично всіх європейських держав і стала останнім релігійним зіткненням в країнах Європи. Її закінчення ознаменувало укладення міжнародних угод, званих Вестфальськими.

Головною причиною виникнення війни були релігійні конфлікти в Священній Римській імперії. Реформація Мартіна Лютера, яка почалася в 1517 році, призвела до розколу християнського світу на католицьку та протестантську частини. Ця напруга призвела до серії воєн та конфліктів, включаючи Тридцятирічну війну [3, с. 88].

У Тридцятилітній війні виділяють чотири етапи: чеський (1618-1623), данський (1625-1629), шведський (1630-1635), франко-шведський (1635-1648). Це була війна європейського масштабу за панування на континенті. У ній переплелися релігійне протистояння, боротьба за владу в імперії і конфлікт між європейськими державами.

Активну участь у війні брало і українське козацтво [1, с. 130].

Важливими подіями початкового етапу війни були військові дії у Чехії (1618-1623) та Данська війна (1625-1629), під час яких протестантські сили воювали проти католицьких. Конфлікт розгорнувся на території сучасної Німеччини, а також охопив Австрію, Угорщину та інші країни Центральної Європи. Однією з ключових фігур в цій війні був геніальний стратег та полководець Альбрехт фон Валленштейн. Він командував імперськими військами та допомагав здобути кілька важливих перемог для католицьких сил. Проте війна не обмежилася тільки Німеччиною. Вона розповсюдилася на прилеглі території, включаючи Францію, Іспанію, Швецію та Нідерланди. Кожна з цих країн мала свої власні інтереси та мотивації для участі в конфлікті.

Найбільш відомою частиною війни є шведський період (1630-1635), коли Швеція, під керівництвом короля Густава Адольфа, вступила в бій на боці протестантів та змогла досягти значущих перемог.